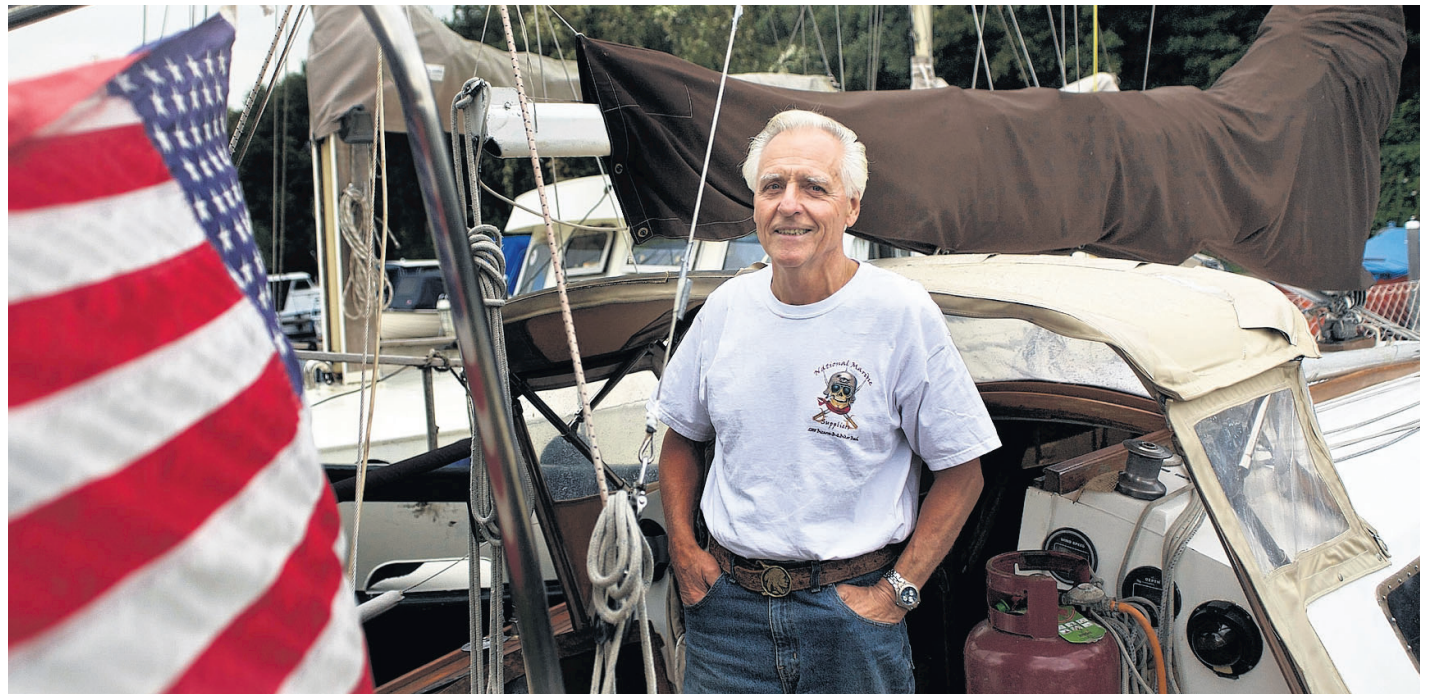

God vaart altijd mee

De Amerikaan Jacob van Ommen is met zijn schip terug in zijn geboortestad.

'Jack' van Ommen: 'Bij Zuid-Afrika ben ik omgeslagen. Ik heb ontzettend veel geluk gehad.'

FOTO CARO BONINK

Jaap 'Jack' van Ommen (Amsterdam, 1937) zit vol verhalen. Dat is niet zo vreemd, want al vier jaar zeilt hij in zijn eentje de wereld rond. Maar ook voordien heeft hij geen doorsnee leven geleid. Welke Nederlander kan zeggen dat hij tijdens de Vietnamoorlog in het Amerikaanse leger heeft gediend?

En nu ligt hij met zijn schip, de Fleetwood, in jachthaven De Schinkel (anno 1919). Als ik aan boord van het kleine, negen meter lange jacht stap, neemt Van Ommen – gebruide kop, licht Amerikaans accent – net afscheid van twee oude vrienden. Want de avonturier mag dan al meer dan veertig jaar een Amerikaans paspoort hebben, zijn wieg stond in de Rivierenbuurt. "Ik vind Amsterdam nog steeds geweldig. Je kunt van hier zo naar het centrum fietsen. Prachtige stad."

Jacob van Ommen werd geboren in de Alblasstraat, met zijn tweelingbroer Jan. Vader werkte als kassier bij een bank op het Damrak, moeder zat in het verzet en overleefde Dachau. Nadat hij was afgekeurd voor militaire dienst – "Ik deed alsof ik gek was." – besloot Van Ommen zijn heil elders te zoeken. In 1957 emigreerde hij naar Amerika. "Ik kwam in Californië terecht bij een christelijke Quakersfamilie en vond werk bij een houtimporteur. En toen werd ik opgeroepen voor het leger."

Ditmaal werd Van Ommen goedgekeurd en even later bevond hij zich op weg naar Vietnam. "Het was 1961, de oorlog was net begonnen. Ik zag er vreselijk tegenop, maar had in Saigon de tijd van m'n leven. Ik was een soort magazijnbediende en heb geen schot gelost." Na de dienstdienst overwoog hij naar

Nederland terug te keren, maar zijn toenmalige vrouw wilde in Amerika blijven en Van Ommen, die inmiddels genaturaliseerd was, vond weer werk in de houtbusiness. In 1971 begon hij zijn eigen exportbedrijf. "Ik verdiende geld als water, maar een akkefietje met een houtle-

'Wat die dertienjarige Laura Dekker wil, vind ik onverantwoord'

verantie kostte me kapitalen. Ik moest mijn huis en mijn auto verkopen en in 2000 ging ik failliet. Ik had niets meer, alleen deze boot en een fiets. Er waren maanden dat ik de huur niet meer kon betalen. Maar twee jaar later kreeg ik een uitkering, en daarmee kan ik het

prima uitzingen. Ik kook m'n eigen potje en heb niet veel nodig."

Als kind droomde Van Ommen al van een zeiltocht rond de wereld en nu zag hij zijn kans schoon. "In februari 2005 ben ik gewoon weggegaan. Iedereen dacht dat ik in een paar weken terug zou zijn, maar ik vaar nog steeds. Frans-Polynesië, de Seychellen, Bali: ik heb de mooiste plekken op aarde gezien."

Wat niet wil zeggen dat hij onderweg geen problemen ondervond. "Zeewater in de inlaat, een aanvaring voor de kust van Vietnam, en bij Zuid-Afrika ben ik omgeslagen. Ik heb ontzettend veel geluk gehad. De boot was zwaar beschadigd, maar ik leefde nog."

Een dertienjarig meisje zou nooit aan zo'n zware reis moeten beginnen, zegt hij. "Wat Laura Dekker wil, vind ik onverantwoord. Het is geen zaak voor de regering, maar de

vader zou het niet moeten toestaan. Laat hij eerst zelf maar eens zo'n reis maken, dan weet-ie wat het is."

Zelf vindt Van Ommen het geen probleem solo te zeilen. "Alleen op drukke vaarroutes moet je voortdurend alert zijn, maar daarbuiten is er niets en slaap ik gewoon de hele nacht. Eenzaam voel ik me nooit. Via e-mail communiceer ik met de buitenwereld. Ik ben diepgelovig en God vaart altijd met mee."

Maar voorlopig blijft hij nog even in Nederland. "Volgend jaar herfst wil ik de Donau afzakken. Dan via de Zwarte Zee naar de Middellandse Zee en in 2011 naar Zuid-Amerika. Daarna zien we wel verder."

Hij klopt op het hout en zegt: "Ik blijf lekker varen. Waar moet ik anders naartoe? Uiteindelijk wordt de boot mijn doodskist."

frenk@parool.nl

De heksenketel van 1597

MARTHE DAMMAN

AMSTERDAM – Eeuwenoude contracten bestuderen op zoek naar leuke details. Bouwhistoricus Gabri van Tussenbroek besteedde er vier jaar zijn avonden en weekenden aan. Het leverde een boek op, *Amsterdam in 1597*.

"In 1597 stond Amsterdam op een tweesprong; het kon goed of fout gaan. Onze haven had concurrentie van Antwerpen en we waren in oorlog met Spanje. Gelukkig keerde de Amsterdammer Cornelis de Houtman heelhuids terug van de eerste expeditie naar Oost-Indië. Dat was voor vele ondernemingen reden zich in de stad te vestigen. Vijf jaar later ontstond de VOC en werd Amsterdam een handelsmacht."

Amsterdam in 1597, met de gelijknamige expositie in het Stadsarchief, sluit aan bij het thema 'Op de kaart' van de Open Monumentendagen op 12 en 13 september. Cornelis Claeszoon, door wiens ogen we het Amsterdam van 1597 leren kennen, had een boekhandel aan het Damrak gespecialiseerd in kaarten en navigatieliteratuur.

Cornelis gaf het reisverslag uit van Willem Barentsz' barre expeditie naar Nova Zembla. "Cornelis had een neus voor nieuwtjes. Net als iedereen alles over de reis naar de maan wilde weten, wilde iedere Amsterdammer toen over deze ijzige expeditie lezen."

De huizen in de Warmoesstraat die 10 juni 1597 in de fik zijn gegaan. STADSARCHIEF

"Amsterdam was in 1597 echt een heksenketel. Er trokken veel immigranten naartoe en het stadsbestuur probeerde de orde te bewaren. Eigenlijk zoals het nu gaat. Haarlemse en Amsterdamse schippers hadden in 1597 voortdurend met elkaar. Ik vergelijk het wel eens met de taxi oorlog."

Overblijfselen uit 1597 zijn er nog volop. "Gebouwen uit die tijd hadden van die hoge voorhuizen, zoals je die ziet in de Kalverstraat. Die hoge ramen zorgden ervoor dat net een half uurtje langer in het daglicht kon worden doorgewerkt. Veel gevels zijn vervangen, maar de bin-

nenkant is vaak nog wel authentiek. Je wordt soms voor de gek gehouden, er is meer bewaard gebleven dan je denkt."

Dat is niet zo op Damrak 36, de oude boekhandel van Cornelis Claeszoon. Daar lopen nu serveersters met korte rokjes. "Ik denk niet dat ik in café Teasers nog iets had kunnen aantreffen dat met Cornelis Claeszoon of zijn boeken te maken heeft."

Gabri van Tussenbroek: *Amsterdam in 1597*, uitgeverij L.J. Veen, €24,90. De tentoonstelling is t/m 1 november in het Stadsarchief te zien.

parool theater

Serveerster met kuiten om te zoenen

En ineens is het september en heeft het publiek zich door een donkere, gure motregen naar het Parool Theater moeten haasten. Binnen is het warm en klinkt de donkere stem van Reinder van der Woude (58), begeleid door het gitaarspel van Maddy Rentenaar (51).

Normaal gesproken spelen ze met zijn drieën als de formatie Rendier, maar vanavond doen ze het met één man minder. Bassist Tjitze Vogel zit thuis, met een bij een fietstocht opgelopen gekneusde elleboog. Het lijkt het samenspel van Van der Woude en Rentenaar, beiden op gitaar, niet te deren.

De vingers van Rentenaar – klassiek geschoold – vliegen over de snaren, de soms rauwe stem van Van der Woude – die zijn ervaring opdeed in rockbandjes – verhaalt over een naderende herfst, het gelul in talkshows en après-ski.

De zeven toeschouwers maken de avond tot een privéconcert. Bij teksten over de liefde, de serveerster met kuiten om te zoenen, 'rok en rol' in bed, zoenen in de regen, een roze mond en een mooie kont wordt de sfeer nog intiëmer.

Veelal zijn de teksten van Van der Woude eenvoudig ('het is de hoed

die het hem doet, heel anders dan een pet'), gelaten ('we moeten niet zo zeuren, ga toch lekker naar het strand, lekker wandelen'), soms cynisch ('beter zal het niet worden, dat hebben we wel geleerd') of inktzwart ('we gaan naar de klote, het zit ons in het bloed'). Maar ze zijn ook absurdistisch, over rondolende vissen, menseneters en geritsel in de struiken, over het schilderij *Victory boogie woogie* van Piet Mondriaan, waarbij Van der Woude zijn plectrum over de snaren schraapt als was het een langgerekte boer. Hier en daar klinkt de protestzanger à la Boudewijn de Groot door als Van der Woude zingt over de rijken die zwemmen in het geld, het gekwetter van de ambtenaar en de oliedomme gelovigen.

Ter afsluiting stelt Van der Woude het publiek gerust over het natte weer buiten: 'We worden nat van top tot teen, maar het meeste valt toch om ons heen.' Maar dan is de regen al lang afgelopen.

Zaterdag speelt Rendier in Theater Vrijburcht op IJburg.

MARIANNE LAMERS

Vanavond: *Swing-sing*, eigenzinnige jazz van het Lonneke Lenferink Duo.